

Lausunto luonnoksesta jätehuoltomääräysten muuttamiseksi ja sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmästä Savonlinnan kaupungin jätelautakunnan alueella

TL 26.03.2025 § 53

Valmistelija vt. tekninen johtaja Päivi Behm, 044 417 4655, paivi.behm(at)savonlinna.fi

Selostus. Lausuntopyyntö: Alueellinen jätelautakunta on 18.2.2025 § 6 päättänyt asettaa jätehuoltomääräysesityksen yleisesti nähtäville 20.2.-30.4.2025 väliseksi ajaksi sekä pyytää lausuntoja ja antaa kaikille, joiden elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin esitetyillä määräysmuutoksilla voi olla huomattava vaikutus, mahdollisuuden lausua mielipiteensä. Lausunnot tulee jättää kirjallisena 30.4.2025 klo 16.00 mennessä.

Lausunto luonnoksesta jätehuoltomääräysten muuttamiseksi:

Tekninen lautakunta toteaa, ettei sillä ole huomautettavaa luonnoksesta jätehuoltomääräysten muuttamiseksi (liite A). Myös asiasta esitetty perustelumuistio tukee jätehuoltomääräysten muuttamista (liite B).

Lausuntopyyntö: Alueellinen jätelautakunta on 18.2.2025 § 4 päättänyt pyytää lausuntoja ja antaa kaikille, joiden elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin kuljetusjärjestelmällä voi olla huomattava vaikutus, mahdollisuuden lausua mielipiteensä sekajätteen kuljetusjärjestelmästä. Lausunnot tulee jättää kirjallisena 15.4.2025 mennessä. Lausunnot on pyydetty toimialueen kunnilta, toimialueen ympäristönsuojelu-viranomaisilta, Etelä-Savon ELY-keskukselta, Kierrätysyhtiö Rippeeltä, toimialueen jätteenkuljetusyrityksiltä, Suomen Kuntaliitto ry:ltä sekä seuraavilta edunvalvontajärjestöiltä: Kiinteistöliitto Itä-Suomi, Suomen Omakotiliiton Mikkelin piiri ry, Kierrätysteollisuus ry, Suomen Kuljetus ja Logistiikka (SKAL).

Lausunto sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmästä Savonlinnan kaupungin jätelautakunnan alueella:

Savonlinnan kaupungin alueella on tällä hetkellä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus sekalaisen yhdyskuntajätteen ja lietteiden kuljetuksessa. Biojätteiden ja pakkausten osalta on siirrytty kunnan kilpailuttamaan jätteenkuljetukseen, josta käytännössä huolehtii kuntien omistama Kierrätysyhtiö Rippee Oy.

Jätelain mukaan jätteenkuljetus on järjestettävä siten, että jätteen kuljetuspalveluja on tarjolla kattavasti ja luotettavasti sekä ehdot ovat kohtuullisia ja eivät syrji kuntalaisia. Jätelautakunnan v. 2024 tilaaman FCG:n selvityksen mukaan (liite C) ”*kunnan järjestämän sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetuksen edut vaikuttavat ilmeisiltä erityisesti jätehuollon yleisen toimivuuden edistämisen ja jätehuoltomääräysten noudattamisen valvontamahdollisuuksien kannalta sekä varmistumiseen siitä, että jätteet päätyvät asianmukaiseen vastaanotto- ja käsittelypaikkaan*”. FCG:n selvityksessä todettiin, että sekajätteen palveluita on kattavasti tarjolla erityisesti taajamissa ja vajaat 5000 kiinteistöä on liittynyt kunnan järjestämään sekajätteen aluekeräykseen. Selvityksessä ei havaittu erityisiä puutteita sekajätteen osalta, mutta ei voitu varmasti todentaa jätteenkäsittelyn/kuljetusten toimivuutta siirryttäessä taajamista haja-asutusalueelle.

Jätelautakunta on kuullut paikallisia jätteenkuljetusyrittäjiä 17.12.2024 pidetyssä tilaisuudessa, jossa yrittäjät mm. toivoivat laajempaa yritysvaikutusten arviointia sekä asukkaiden- ja sidosryhmien näkemysten kartoitusta sekä yrittäjät eivät pitäneet jätehuoltoviranomaisen tilaamaa selvitystyötä riittävän puolueettomana, katsoen, että päätökset olisi sekajätteen kuljetusten osalta jo tehty. Myös tämän palautteen vuoksi jätelautakunta on katsonut laajemman lausuntokierroksen tarpeelliseksi.

Kaupungilla on jätehuollon järjestämisessä omistajaohjaus-, palvelu-, viranomais- ja ympäristönsuojeluviranomaisen valvontatehtävät järjestettävänä, joten kaupunki katsoo jätehuoltoa useasta eri näkökulmasta.

- Omistajaohjauksen avulla muodostetaan kuntien yhteinen käsitys ja tahtotila jätehuollon kehittämisestä sekä palveluntuottajien ohjaamisesta. Markkinavuoropuhelua on lain mukaan käytävä ja tilannetta omistajaohjauksessa on seurattava, mikäli yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmän kilpailutus tulee ajankohtaiseksi ja jätelautakunta tästä päättää. Toisaalta omistajaohjausta ei voida antaa esimerkiksi hankintalain vastaisesti. Omistajaohjauksella on lisäksi huolehdittava siitä, että toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.
- Palvelutehtävässä ajatellaan kuntalaisten kannalta edullisinta ja järkevintä vaihtoehtoa järjestää jätehuolto sekä myös neuvontapalveluiden / palvelumuotoilun tulee toimia kuntalaisten suuntaan. Kaupunki on samalla tavalla jätehuollon asiakkaana kuin muutkin, suurimpana toimitila- sekä ruokala- ja siivouspalvelut. Käyttäjänäkökulma eli toimitilapalveluiden lausunto asiasta on liitteenä D. Kaupungin omiin kiinteistöihin jätteen kuljetuspalveluita on ollut tarjolla hyvin sekä kustannukset ovat olleet hallinnassa. Keskitetyssä kuljetusjärjestelmässä epäilystä herättää nykyisen kilpailuasetelman heikkeneminen ja yleiset kuljetuskustannusten nousupaineet. Toisaalta FCG:n selvitys puoltasi keskitettyä kuljetusjärjestelmää. Palveluista voidaan lisäksi todeta, että on haja-asutusalueen palveluiden ja ympäristön kannalta hyvä, että alueelliset keräyspisteet säilyisivät käytössä ja hyvissä sijainneissa.
- Viranomaistehtävissä nykyiset resurssit 1,0 htv:tä ovat rajalliset sekä tietopohja valvoa jätehuoltomääräysten toteutumista ja kuljetusten toimivuutta eri yhtiöiden hoitaessa kuljetuspalvelua on haasteellista, mikä puoltasi keskitettyä kuljetusjärjestelmää ja tekisi valvontatehtävästä helpompaa. Toisaalta nykyisessäkin kuljetusjärjestelmässä toimintamalleja valvontaan voitaisiin kehittää yhteistyössä yritysten kanssa viranomaisen työn helpottamiseksi. Resurssivajauksen vuoksi viranomaiselle lisättiin tukipalveluja 0,5 htv:tä vuoden 2024 aikana. Jätelautakunnan voisi olla hyvä arvioida lausuntokierroksen jälkeen, pitäisikö yhdyskuntajätteen kuljetusten järjestämistä vielä selvittää tarkemmin sekä varata lisärahoitusta vuoden 2024 tai vuoden 2025 budjettiin.
- Ympäristönsuojelun kannalta on voitava valvoa aiheuttaako kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, mitä valvontatehtävää keskitetty kuljetusjärjestelmä helpottaisi erityisesti haja-asutusalueen osalta sekä optimoitu kuljetusjärjestelmä myös vähentäisi

kuljetusten päästöjä. Rakennus- ja ympäristölautakunta ottanee tähän tarkemmin omassa lausunnossaan kantaa.

On huomattava, että vaikka kaikki kiinteistön haltijan jätteenkuljetukselle asetetut edellytykset täyttyisivät, jätelautakunta voi silti tehdä päätöksen kunnan järjestämään kuljetukseen siirtymisestä. Siirtymäaika kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen voi jätelain mukaan olla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä. Jos jätelautakunta päättää sekajätteen kuljetusten järjestämisen siirtämisestä kunnalle, tulee Kierrätysyhtiö Rippee hoitamaan kuljetukset jätelautakunnan päätöksen mukaisen siirtymäajan (vähintään kolme vuotta päätöksenteosta) jälkeen.

Jätedirektiivin mukaan yhdyskuntajätteestä tulee kierrättää 55 prosenttia vuonna 2025, 60 prosenttia vuonna 2030 ja 65 prosenttia vuonna 2035. Ympäristöministeriön valmistelee parhaillaan kiertotalouslakia vuosina 2024-2026, joka tulee korvaamaan vanhan jätelain. Jätelain muutoksella voi olla vaikutuksia yhdyskuntajätteen kuljetusten järjestämiseen, kuten edellisessä lakimuutoksessa vuonna 2021 bio- ja pakkausjätteiden osalta.

Toimivalta	Hallintosääntö 4 luku 5 §, 3 luku 3 §
Lapsivaikutusten arviointi	Ei ole tarpeen arvioida
Yritysvaikutusten arviointi	Ei ole tarpeen arvioida
Esittelijä	Vt. tekninen johtaja Behm Päivi
Päätösehdotus	Tekninen lautakunta esittää selostusosan mukaisen lausunnon antamista luonnoksesta jätehuoltomääräysten muuttamiseksi ja selostusosan mukaista lausuntoa sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmästä Savonlinnan kaupungin jätelautakunnan alueella.
Käsittely	Pekka J. Laitinen poistui esteellisenä kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi, koska hän on Rippeen hallituksen jäsen (HallL 28.1 § 5 kohta) klo 17.40-18.08. Pöytäkirjantarkastajana tämän asian osalta toimi Janne Leinonen. Tapio Mikkonen poistui esteellisenä kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi, koska hän on Rippeen hallituksen varajäsen (HallL 28.1 § 5 kohta) klo 17.40-18.08. Esittelijä muutti päätösehdotustaan siten, että: ” Tekninen lautakunta esittää selostusosan mukaisen lausunnon antamista luonnoksesta jätehuoltomääräysten muuttamiseksi ja selostusosan mukaista lausuntoa sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmästä Savonlinnan kaupungin jätelautakunnan alueella sekä esittää että kuljetusjärjestelmästä tehdään tarkempi yritysvaikutusten arviointi.”
Päätös	Lautakunta hyväksyi esittelijän muutetun päätösehdotuksen.
Tiedoksi	Jätehuoltoviranomainen

KH 07.04.2025 § 129
60/11.01.06.05/2022

Valmistelija

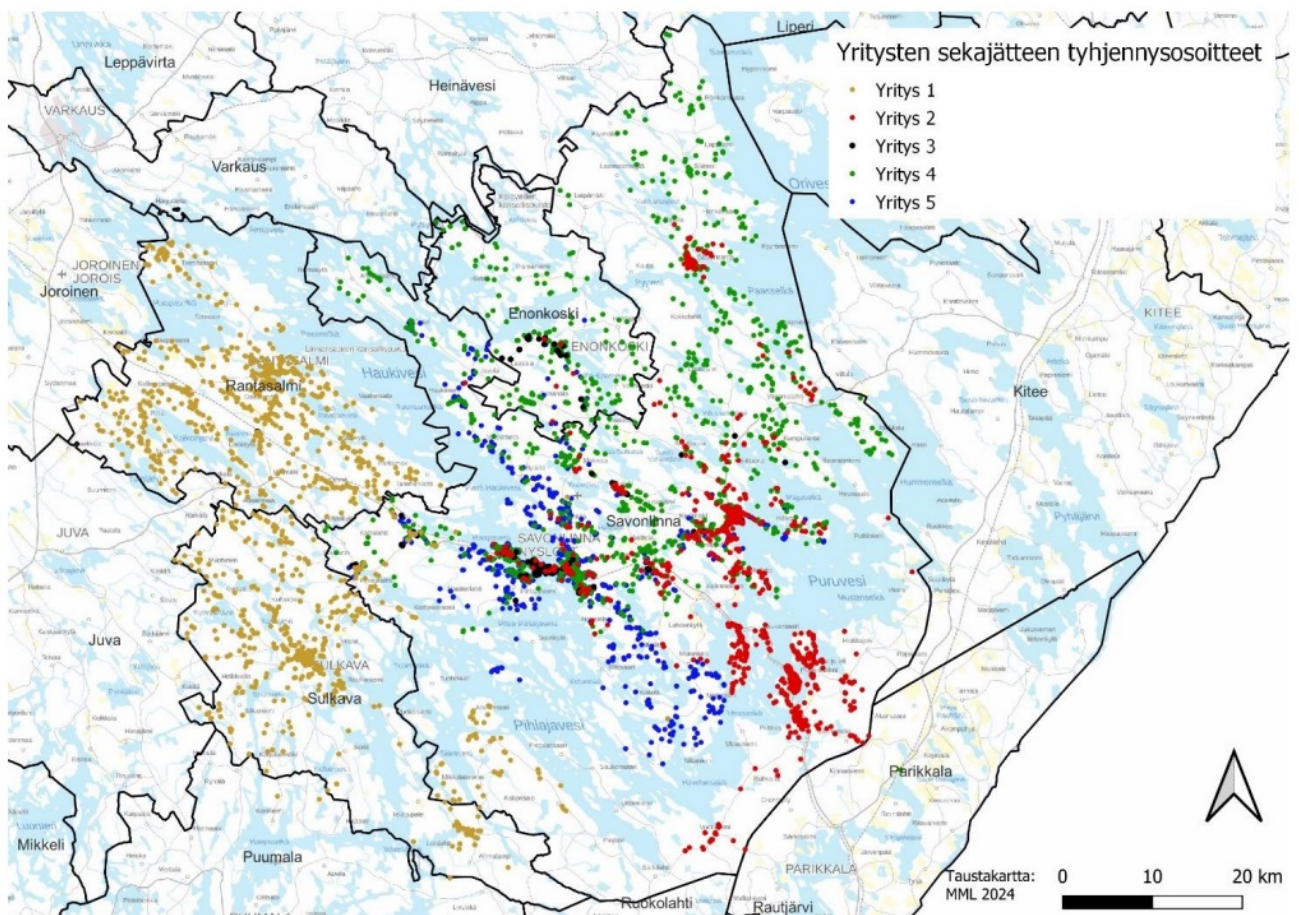
hallintojohtaja-kaupunginlakimies Markus Hämäläinen
markus.hamalainen@savonlinna.fi, p. 050 470 9394

Selostus

Teknisen lautakunnan 26.3.2025 pidetyn kokouksen ja asian 53 § selostus- ja päätösosan mukaisesti.

Elinkeinoasiamies Janne Tarima on arvioinut jätelautakunnan lausuntopyyntöä jätteenkuljetusjärjestelmästä seuraavasti.

Alueellisen jätelautakunnan lausuntopyynnön liitteenä on FCG Finnish Consulting Group Oy:n 22.8.2024 tuottama tilannekuva alueen sekajätteen kuljetuksen nykytilanteesta. Tilannekuvan mukaan sekajätteen kiinteistöittäistä kuljetusta urakoi Enonkosken, Rantasalmen, Savonlinnan ja Sulkavan alueella yhteensä viisi yritystä. Lisäksi sekajätteen aluekeräys on järjestetty Savonlinnassa, Rantasalmella ja Sulkavalla, mutta ei Enonkoskella. Alueellinen jätelautakunta toimitti FCG:lle työtä varten urakoitsijoiden toimittamat tiedot sekajätteen kuljetuksista (kuljetusrekisteritiedot). Rekistereihin on koottu neljännesvuosittain tiedot niistä osoitteista, joista kiinteistöittäistä sekajätteen kuljetusta ja astioiden tyhjennystä käydään tekemässä.

Kuva 1. Sekajätteen kiinteistöittäisen kuljetuksen tyhjennysosoitteet kartalla vuoden 2023 viimeiseltä vuosineljännekseltä. Lähde FCG:n raportti 22.8.2024

Asiassa on huomioitava jätelautakunnan päätöksen vaikutus aluetalouden näkökulmasta. Viidestä Savonlinnassa alalla toimivasta yhtiöstä neljä on Etelä-Savolaisia perheyriityksiä. Yhtiöiden liikevaihto on vuoden 2023 tilinpäätöstietojen mukaan yhteensä noin 12 miljoonaa euroa vuodessa. Lisäksi yhtiöiden tilikauden voitto on noin 320 000 euroa sekä yhtiöiden henkilöstömäärä on noin 85 henkeä. Lisäksi Savonlinnassa toimii myös muualla Suomessa yrityksen kotipaikkaansa pitäviä jätealan yrityksiä. Näin ollen esimerkiksi aluetalouden näkökulmasta työpaikkojen määrä Savonlinnan seudulla voidaan arvioida olevan noin 100 suoraa työpaikkaa. Lisäksi on huomioitava, että yritysten noin 12 miljoonan euron liikevaihdosta syntyy paljon välillisiä työpaikkoja ja liikevaihtoa esimerkiksi polttoainetta myyviin yrityksiin, erilaisiin korjaus- ja huoltopalveluihin tai esimerkiksi Savonlinnassa oleviin palvelualan yrityksiin yritysten työntekijöiden ostovoiman myötä. Yhtiöiden työntekijöillä on myös merkittävä vaikutus kaupungin verotuloihin.

Aluetalousvaikutusta arvioitaessa on huomioitava, että Savonlinnan kaupunginvaltuusto on asettanut 11.9.2023 § 52 kaupunkistrategian päivityksen yhteydessä tavoitteen yritysystävällisestä toimintaympäristöstä. Strategisena tavoitteena on kirjattu seuraava: ”Parannetaan yritysten toimintaedellytyksiä ja otetaan käyttöön yhden luukun palveluperiaate”. Yrityspalveluiden näkökulmasta, mikäli jätelainsäädäntö ei edellytä sekajätteen kuljetuksen järjestämistä kunnan omana tai kuntien omistaman yhtiön toimintana, tulisi palvelu hankkia myös jatkossa ns. kiinteistöhaltijan itsensä tilaamana.

Aluetalousvaikutuksia perustellaan usein sillä, että keskitetty malli esimerkiksi kuntien omistaman kierrätisyhtiö Rippeen toimintana vähentäisi asukkaiden tai vapaa-ajan asukkaiden jätekustannuksia ja parantaisi asukkaiden yhdenvertaisuutta hinnoittelussa. Todellisuudessa jätehuolto on erittäin pääomavaltainen liiketoiminnan ala, jossa yritysten investoinnit ovat isoja. Näin ollen investoinnit esimerkiksi kalustoon ja toimiviin tietojärjestelmiin vaativat erilaisia asiakkuuksia ja tulovirtaa. Lisäksi moni jätealan yritys tekee myös muuta toimintaa kuin sekajäteastioiden tyhjennystä. Päätös kiinteistönhaltijan tilaaman sekajätteen keräyksen lopettamisesta, voi ajaa yrityksiä konkurssiin tai lopettamaan liiketoiminnan kokonaan. Tällä on vaikutus esimerkiksi vapaa-ajan asukkaiden tai kuntalaisten ns. lieteakaivojen tyhjennyksiin Savonlinnan maaseutualueilla. Lisäksi toiminnalla voi olla vaikutusta esimerkiksi rakentamisen jätteiden keräämisen esimerkiksi seudun rakennus- ja saneeraustyömaille. Erityisesti pitkällä aikavälillä terve kilpailu ja jatkuva markkinaehtoisuus on hyväksi seudun palveluille sekä henkilö- ja yritysasiakkaiden hinnoille.

FCG:n selvitystä tehtäessä ei ole ollut saatavilla yritysten hinnoittelutietoja. Lisäksi selvityksessä ei ole otettu kantaa esimerkiksi asiakkaiden ja yhtiöiden palveluprosesseihin tai kuljetussuoritteiden kilometrimääriin. Näin ollen sekajätteen kuljetuspalveluiden luotettavuutta tai saatavilla oloa kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin kunnan omana toimintana ei ollut mahdollista kattavasti arvioida käytössä olleen aineiston perusteella. Savonlinnan kaupunginhallitus näkee edellä mainitun merkittävänä riskinä kustannuksien kasvusta erityisesti asukkaille ja vapaa-ajan asukkaille pitkällä aikavälillä, mikäli sekajätteen kuljetus järjestetään muuten kuin kiinteistönhaltijan itsensä tilaamana.

Jätealan yritysten liiketoiminta koostuu Savonlinnassa useammasta liiketoiminta-alueesta. Kunnan järjestämänä sekajätteen kuljetus tullaan kilpailuttamaan mahdollisesti 3-4 vuoden sopimuskaudelle. Sopimuskauden aikana urakkasuorite on poissa kilpaillulta

paikallismarkkinalta. Tämän seurauksena jätealan yrityksiä poistuu väistämättä supistuneilta markkinoilta ja seuraavassa kilpailutuksessa tarjoajia on vähemmän, joka johtaa kustannusten nousemiseen ja mitätöi kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen hyödyt kuntalaiselle.

Kaupunginhallitus yhtyy teknisen lautakunnan ja elinkeinoasiamies Janne Tariman perusteluihin lausuntopyynnöistä ja esittää ne lausuntonaan tässä asiassa alueelliselle jätelautakunnalle. Jätteenkuljetusjärjestelmän osalta kannattavuus alalla vaatii monta pientä tukijalkaa: rakennusjätteiden kerääminen työmailta, metsäteollisuuden ja muiden yritysten jätteiden keräämisen, sekajätteen keräämisen kiinteistöiltä henkilöasiakkailta ja esimerkiksi liete-kaivojen tyhjentämisen kuntataajamien ulkopuolella. Näistä muodostuu kannattava liiketoimintaympäristö yksittäiselle yritykselle. Mikäli esimerkiksi sekajäte otetaan kunnan omaksi toiminnaksi, voi se vaikeuttaa liiketoimintaympäristöä tarkoituksettomasti ja hallitsemattomasti. Näin ollen alueellisen jätelautakunnan on perusteltua laatia kattavampi ja tarkempi yritysvaikutusten arviointi ennen päätöksentekoa.

Toimivalta	Kuntalaki 39 §
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Laine Janne
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää antaa selostusosan mukaisen lausunnon alueelliselle jätelautakunnalle.
Käsittely	Tuukka Suomalainen teki Panu Peitsaron, Sanna Metsälän, Jarmo Tiaisen ja Kirsi Torikan kannattaman esittelijän ehdotuksesta poikkeavan muutosehdotuksen: <i>"Kaupunginhallitus toteaa lisäksi valmistelun perusteella lausuntonaan, että sekajätteen kuljetus tulee järjestää edelleen kiinteistönhaltijan toimesta. Perustelu: Sekajätteen kuljetuksen järjestäminen kunnan tai kunnallisen yhtiön toimesta johtaisi ennen pitkää kuluttajahintojen nousuun ja palveluvalikoimien heikkenemiseen, jota laaja paikallinen yrittäjäverkosto nyt ylläpitää."</i> Koska oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu muutosehdotus, oli asiasta äänestettävä. Suoritetussa äänestyksessä esittelijän ehdotuksen puolesta annettiin 6 jaa-ääntä (Lea Kokko, Timo Pulkkinen, Esa Valkonen, Rauni Asikainen, Eija Stenberg, Aila Makkonen) ja Tuukka Suomalaisen ehdotuksen puolesta 5 ei-ääntä (Kirsi Torikka, Jarmo Tiainen, Tuukka Suomalainen, Sanna Metsälä, Panu Peitsaro).
Päätös	Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.
Tiedoksi	Alueellinen jätelautakunta